بهارِ غمِ کتاب

نمایشگاه کتاب تا اطلاع ثانوی تعطیل شده و ناشران می‌گویند این تعطیلی، ضررهای جبران‌ناپذیری به همراه داشته است

گزارشی در پاسخ به این پرسش:
در نمایشگاه‌های خارجی کتاب چه خبر شد؟

سراغ تعدادی از ناشران مطرح این سال‌ها رفته و از آنها سوال کرده‌ایم که لغو نمایشگاه کتاب، برای ادامه فعالیت‌هایشان چه تبعاتی داشته است؟ ۱۰

پیتزای قورمه سبزی

همکاری پرواز همای به‌عنوان خواننده موسیقی دستگاهی و مقامی ایران با ۲ خواننده موسیقی پاپ، جنجالی شده است

همای با ۲ خواننده پاپ همکاری داشته است

صابر محمدی
ادبیات و هنر

آنها که آن روز خیابان هوپ را سپری کردند، خودشان را به خیابان گراند جنوبی در مرکز شهر لس‌آنجلس رساندند و آن را تا ساختمان شماره ۱۱۱ بالا رفتند و از در تالار کنسرت والت‌دیزنی داخل شدند و هر یک روی یکی از ۲۲۶۵ صندلی آن سالن نشستند که یکی از نمایندگان نوظهور موسیقی دستگاهی ایران برایشان بخواند، هیچ فکر امروز را نمی‌کردند. پرواز همای، آنجا آمده بود تا برای نخستین بار در یکی از مهم‌ترین تالارهای موسیقی در ایالات متحده روی صحنه برود و نوعی از موسیقی را که تازه می‌نمود عرضه کند. می‌گفتند او رنگ و طعم و عطری تازه از موسیقی دستگاهی ایران را احضار کرده و خواننده‌ای است که در عین ردیف‌خوانی، ایده‌های نوینی در سر دارد. کارش آن‌قدر گرفت که حضور او در تالار والت‌دیزنی، جز آن سال که ۲۰۰۸ بود، بارها در سه سال دیگر نیز ادامه یافت و همای با مستان، به جاهای مختلف دنیا پرواز کرد و بیش از ۴۰۰ بار روی صحنه رفت. کلی آلبوم با گروه مستان منتشر کرد، با دیگران به همکاری پرداخت و بعدها هم به اپراگرایش پیدا کرد.

به ایران برگشت و بر موسیقی نواحی متمرکز شد و در کل تصویری از خود برای مخاطب ارائه کرد که جدی و پیگیر می‌نمود در کشف فضاهای تازه از موسیقی دستگاهی و مقامی ایران.

حالا هواداران او، یکی از همان‌ها که در آن سه سال خودشان را به تالار والت‌دیزنی می‌رساندند و بسیاری بیشتر از آنها که در همه این سال‌ها موسیقی او را دنبال کرده‌اند، با ویدئویی عجیب از همکاری او با دو پاپ‌خوان پرطرفدار مواجه شده‌اند و سرشان حسابی داغ شده است؛ سراسیمه‌اند و هنوز نتوانسته‌اند این همنشینی را هضم کنند. ماجرا از چه قرار است؟ عرض می‌کنیم.

نوشابه توی دوغ!

نوشابه توی دوغ، دیزی با پیتزا و بسیاری از ترکیب‌های آشنا و ناآشنا، آن زیر ردیف شده‌اند تا موزیک‌ویدئوی جدید پرواز همای با آرش و مسیح عدل‌پرور را توصیف کنند. منظورمان زیر یکی از پست‌های اینستاگرامی پرواز همای است. پستی که طی آن ویدئویی به اشتراک گذاشته شده؛ موزیک ویدئوی «بوی شمال» که مسیح و آرش و همای خواننده‌های آن هستند.

در این میان، هواداران پرتعداد عدل‌پرورها، کمتر واکنش منفی به انتشار محصول این همکاری نشان داده‌اند، اما بیش از ۱۵۰۰ کامنت زیر پست پرواز همای، اغلب‌شان در اعتراض به شکل‌گیری این همکاری نوشته شده است. آنها اغلب برنتافته‌اند خواننده‌ای که به زعم آنها به اردوگاه موسیقی «اصیل» می‌پرداخته، با دو خواننده موسیقی «مبتذل» همکاری کرده باشد. البته که چنین منطقی اساسا معیوب است و کلیدواژه‌هایش هم آدرسی است اشتباه. نه صفتِ «اصیل» به‌درستی موسیقی پرواز همای را توصیف می‌کند و نه «مبتذل» موسیقی مسیح و آرش را. هر یک می‌توانند از شأنیت خود دفاع کنند و چه بسا با هم در یک زمینه به تولید اثر بپردازند. کسی نمی‌تواند به خاطر همکاری نماینده‌های دو نوع مجزا از موسیقی، آنها را تخطئه کند. البته که در این میان نه با کیفیتِ تولیدات پرواز همای و نه با فعالیت‌های آن دو خواننده پرهوادار پاپ کاری نداریم. حتی همین موزیک‌ویدئو را هم می‌توان به لحاظ بررسی کیفیت، تحلیل کرد و مثلا گفت چنین کاری مطلقا تلفیق نیست. یافتن قرابت‌های دو نوع از موسیقی نیست. کنار هم نشاندن دو کیفیت گوناگون نیست. پرواز همای در این اثر، آواز خوانده است و آن دو خواننده هم با تکنیک‌های آشنای موسیقی خودشان خوانده‌اند.

دفاع از اردوگاه سینما

تاکنون کسی از هم‌قطاران پرواز همای، از همکاری او با دو خواننده پاپ دفاع نکرده است. بین کامنت‌های پست اینستاگرامی او اما علاوه بر یکی دو فوتبالیست و چند بازیگر کمتر آشنا، نامی آشنا دیده می‌شود؛ سارا خوئینی‌ها، بازیگری که البته او نیز سال‌هاست کم‌کار است. او ابتدا نوشته: «چه هدیه خوبی به نسل‌های جوان‌تر دادین». و وقتی این نظر او با اعتراض مواجه شده که مگر همای خودش جوان نیست، خانم بازیگر پاسخ داده: منظور سن و سال نیست، نسل‌های جوان‌تر ما نوجوانان ما هستند که با این سبک کارها با موسیقی اصیل و سنتی ایرانی هم آشنا می‌شوند و به آن علاقه‌مند! این اثر کمک به فرهنگ ماست.

نه آنها به همای نزدیک شده‌اند و نه همای به آنها. بنابراین در این میان و در این همنشینی چه اتفاقی افتاده است؟ عرض می‌کنیم.

همای می‌خواهد دیده شود؟

مسیح و آرش از نسخه‌های آشنای بازار موسیقی پاپ در سال‌های اخیر بوده‌اند؛ نسخه آشنا از این‌رو که آنها هم محصول مارکتینگ عجیب سال‌های اخیر موسیقی پاپ هستند که انتشار آلبوم و تولید اثر مطلقا در آن در اولویت نیست و به جای آن، برگزاری کنسرت است که اولویت دارد. جالب است بدانید آنها در حالی که حدود پنج سال از فعالیت رسمی و چند سالی بیشتر از فعالیت غیررسمی‌شان می‌گذرد تنها یک آلبوم منتشر کرده‌اند اما در این میان بارها رکورد برگزاری سئانس‌های متعدد کنسرت در اینجا و آنجا را شکسته‌اند. سال ۹۷ آنها پرفروش‌ترین خواننده‌های موسیقی پاپ به لحاظ بلیت کنسرت بودند. این شیوه از مارکتینگ، مبتنی بر اجرای انبوه به جای تولید است و نقشه اقتصادی دقیق و قابل پیش‌بینی دارد. بسیار هم پرهوادار هستند. آرش عدل‌پرور بیش از دو میلیون و ۳۰۰ هزار و مسیح عدل‌پرور بیش از دو میلیون نفر دنبال‌کننده در اینستاگرام دارند و پرواز همای در این چند روز و با توجه به گرایش هواداران و دنبال‌کننده‌های این دو خواننده پاپ تازه به ۷۴۱ هزار دنبال‌کننده رسیده است. اگر پیش از انتشار موزیک‌ویدئوی همای با آرش و مسیح به صفحه او سری می‌زدیم حالا می‌توانستیم تحقیقا بگوییم که در این چند روز دقیقا چه تعداد به دنبال‌کننده‌های این خواننده موسیقی ایرانی افزوده شده است. ماجرا از این قرار است که پس از انتشار موزیک‌ویدئوی همای با این دو خواننده پاپ، خیلی‌ها معتقدند همای به خاطر استفاده از محبوبیت آنها تن به چنین همکاری‌ای داده است. ادبیات بسیاری از کسانی که به این همکاری اعتراض کرده‌اند، ادبیات خشمگینی است، هر چند در میان آنها برخی نیز با ارجاع به منطق‌هایی به نقد پرداخته‌اند.

اما نکته جالب توجهی که در این میان مغفول مانده و به آن اشاره نشده، هشتگ‌هایی است که همای پای این پست زده است: «# پروازهمای # پرواز_همای # موسیقی # آواز # ناظری # شجریان و...». خب برخی از این هشتگ‌ها مرتبط است با ویدئوی مورد نظر، اما آن «ناظری» که یحتمل قرار بوده شهرام ناظری باشد و آن شجریان در این میان چه می‌کنند؟ آیا همای می‌خواسته این پست اینستاگرامی‌اش هر طور شده بیشتر دیده شود؟ حالا شده با مسیح و آرش و شده با شجریان و ناظری؟ بالاخره مشخص است که هشتگ نام‌های شجریان و ناظری، بسیار در اینستاگرام جست‌وجو می‌شوند و کسانی که این دو نام را جست‌وجو می‌کنند، می‌رسند به این پست پرواز همای با مسیح و آرش!

واقعه

زمین انسان‌ها چطور فارسی شد؟

امروز ۷ خرداد، سروش حبیبی مترجم برجسته ۸۷ ساله می‌شود

سروش حبیبی ما را با بیش از ۵۰ شاهکار ادبی جهان آشنا کرده است. کار او صرفا برگردان متن‌ها نیست بلکه او به اجتهاد در زبان رسیده است. آنجا که در ترجمه آناکارنینای تولستوی می‌نویسد: «در سکوتِ شفاف صبح کوچک‌ترین صدا هم شنیده می‌شد» آوردن صفت «شفاف» برای «سکوت» کاری است فراتر از ترجمه و به نوعی تصرف در زبان است.

در دنیای مترجم‌ها انتخاب هر اثری برای ترجمه، ماجرایی دارد. خاطرات مترجم‌های بزرگ پر است از این دقایق و سروش حبیبی هم ماجراهایی خواندنی از ترجمه‌هایش دارد. او در خصوص ترجمه کتاب «بیابان تاتارها» اثر دینو بوتزاتی می‌گوید: بیابان تاتارها که اولین ترجمه‌ام [در سال ۱۳۴۹] بود، داستان جالبی دارد. در پاریس بودم. یک روز در اتاقم در هتل کار می‌کردم. خسته شدم و رادیو را روشن کردم. برنامه داستان‌خوانی بود و من وسط برنامه دستگاه را روشن کرده بودم. اما قسمتی که خوانده می‌شد به قدری توجهم را به خود جلب کرد که دلم خواست هر طور شده کتاب را بخرم و بخوانم. اما تلفن زنگ زد و مانع شد من آخر برنامه را بشنوم.

روز بعد به تکاپو افتادم. اما پیدا کردن کتابی که نه اسم آن را بدانی و نه اسم نویسنده‌اش را کار آسانی نیست. یکی از کتابفروش‌ها که نتوانسته بود اطلاعی را که می‌خواستم به من بدهد، کتاب دیگری را به من توصیه کرد و اطمینان داد حتما از آن خوشم خواهد آمد. این کتاب «خداحافظ گاری کوپر» اثر رومن گاری بود. روز بعد از دوستم که در رادیو کار می‌کرد کمک خواستم. او ساعت پخش برنامه را از من خواست و اسم کتاب و نویسنده‌اش را برایم پیدا کرد. از ترجمه این دو کتاب بسیار استقبال شده است.

«زمین انسان‌ها» کتابی از نویسنده شازده کوچولو؛ آنتوان دو سنت اگزوپری هم از جمله آثاری بود که با ترجمه حبیبی به ایرانی‌ها شناسانده شد. او در این باره می‌گوید: کتاب زمین انسان‌ها هم داستان عجیبی دارد. برای دیدار دوستم زنده‌یاد منوچهر مهندسی به هامبورگ رفته بودم. او دستیار پروفسور [برتولد] شپولر معروف بود. ترجمه کتاب شازده کوچولوی سنت اگزوپری را به آلمانی به من داد و گفت: «این را بخوان.» گفتم: «من که آلمانی نمی‌دانم.» گفت: «یاد بگیر.» به همین سادگی. یک فرهنگ آلمانی- فرانسه هم به من پیشکش کرد که هنوز آن را دارم و برایم بسیار عزیز است. بعد از آن فورا شروع کردم به یاد گرفتن آلمانی، اصل کتاب را گرفتم و با ترجمه آلمانی آن مقایسه کردم. البته آموختن آلمانی بی معلم کار آسانی نبود. ولی روش آموزش از طریق مقایسه دو متن و البته با کمک گرفتن از وسایل دیگر، به نظر من بهترین راه آموختن زبان است. البته از شازده کوچولو بسیار خوشم آمد و چند کتاب دیگر همین نویسنده را خریدم و خواندم و ترجمه زمین انسان‌ها نتیجه همین آشنایی با نویسنده‌اش بود.

کاغذ اخبار

آخرین وضعیت درمانی محمدعلی کشاورز

محمدعلی کشاورز، بازیگر پیشکسوت از چند روز پیش در بیمارستان بستری شده و آن‌طور که سید محمد طباطبایی، مدیرعامل موسسه هنرمندان پیشکسوت گفته، این موسسه پیگیر درمان استاد برجسته بازیگری است. به گفته او حدود دو هفته پیش بود که کلیه این هنرمند دچار مشکل شد و کراتین در بدنش بالا رفته، با انتقال به بیمارستان وضعیت کراتین کنترل شده، اما حالا ریه‌هایشان مشکل پیدا کرده و تحت نظر پزشکان در حال درمان هستند. او اظهار کرد: به خاطر داروهای آرام‌بخشی که به ایشان تزریق می‌شود، در حالت هوشیاری نیستند ولی شرایط جسمانی‌شان مناسب است.

وظیفه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت بهداشت، سازمان صداوسیما، صنوف سینمایی و تئاتری و همه ما این است که کمک کنیم تا یکی از چهره‌های مطرح هنر ایران هر چه زودتر سلامت خود را به دست آورد./ مهر

درگذشت شاعر و دیپلمات لبنانی

صلاح ستیتیه شاعر، دیپلمات، متفکر، مترجم و منتقد ادبی متولد لبنان در شهر ایولین در مرکز فرانسه در ۹۰ سالگی از دنیا رفت. او یکی از مهم‌ترین چهره‌ها در ادبیات فرانسوی‌زبان بود و سال ۱۹۹۵ موفق به کسب جایزه بزرگ ادبی آکادمی فرانسه شده بود. او که مترجم آثار آدونیس و جبران خلیل جبران به زبان فرانسوی بود، بیش از صد کتاب در کارنامه ادبی‌اش دارد و یکی از مجموعه‌های شعر وی توسط آدونیس به عربی ترجمه شده است. این نویسنده مسلمان جوایز متعددی در کارنامه ادبی‌اش داشت که جایزه دوستی فرانکو-عرب در سال ۱۹۷۲، جایزه ماکس ژاکوب در سال ۱۹۸۲، جایزه بزرگ آکادمی فرانسه در سال ۱۹۹۵، جایزه بزرگ شعر از بلژیک و جایزه لژیون دونور فرانسه در سال ۲۰۱۵ از جمله آنهاست./ مهر

۵ چاپ در کمتر از ۲ ماه

کتاب «خال سیاه عربی» نوشته حامد عسکری، شاعر و نویسنده در کمتر از یک ماه به چاپ پنجم رسید. این کتاب سفرنامه‌ای است که عسکری پس از تشرف به سفر حج نوشته است. آن‌طور که ناشر اعلام کرده، استقبال از کتاب به حدی بود که در همان مدت یک هفته پیش‌فروش یک چاپ از کتاب به اتمام رسید. اولین چاپ کتاب «خال سیاه عربی» در ۱۳ اردیبهشت ۱۳۹۹ و همزمان با ایام ماه رمضان به طور مجازی و با حضور نویسنده به طور مجازی رونمایی شده بود.

پنجمین چاپ «خال سیاه عربی» در ۲۴۴ صفحه و قیمت ۳۵ هزار تومان توسط موسسه انتشارات امیرکبیر راهی بازار نشر شده و گفت‌وگوی جام جم با نویسنده این اثر فردا منتشر خواهد شد./ روابط عمومی انتشارات امیرکبیر